

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 435dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánató példányok csak csupan a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny fölvetetik 's pontosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország: Igazgató-választás; Országgy. közlemény (k. személynök észrevételei az eskütszékek 's állandó bíróságra nézve; aug. 30d. frdi ülés a' 30czadok ügyébeni frdi üzenetet tárgyalá; az ezen napi ker. ülés élelmezési választottsághoz pótlólag választ, azután a' szemelvényeket folytatja; a' szintez napi orsz. rdi ülés az élelmezési küldöttséget kiegészíti 's a' bányaiügyi 4d. 's részek viszszaesatlási 3d. üzenetet megállapítja; aug. 31d. frdi ülésb. a' bányatörvény iránti egyesülés; az napi ker. ülésb. a' szemelvények közül a' birtok és hivatalképesség iránti tanácskozás és határozat; sept. 2d. frdi ülés az evang. kapcsolt részekbeni polgárosítása unitar. 's gör. n. egy áldás-megtagadás iránti üzeneteket tárgyalá; szintez napi ker. ülésb. sajtótörvény-készítéshez bizottsági tagok a' városok részirül 'sat; ez napi orsz. rdi ülésb. több rendű üzenet fordult elő; pótlék az aug. 25ki frdi üléshez; budapesti napló: fővárosi újdonságok; kolozsi rabmértékletességi egyesület; somogyi közgyűlés; esztergomi hírek; ág. hitv. egyetemes közgyűlése.)

Ausztria (porosz király Bécsben léte;)

Spanyolország (a' királynék Madridban; a' béke Marokkóval helyreállítva; forradalom.)

Anglia (Lajos-Fülöp látogatását elhalasztottak hírlík;)

Franciaország (Tanger álguyzatása 's kabl megrablás 's Isly melletti csata; Mogador özszeromboltatása; Hayti.)

Orosz és Lengyelország (utilevel-rendelet; özszeesküvés.)

Egyiptus (M. Ali szinlett viszsza vonult.)

Görögország (Lontos tárczája Trikupisra ruháztatik 's később az egész miniszterség változik koletti elnöksége alatt.)

Értesítő.

Magyarország és Erdély.

A' kisdedovó intézeteket Magyarországnban terjesztő egyesület közgyűléseleg fölhatalmazott bizottság Varga István eddigi igazgató leköszönte által megürrült igazgatóji hivatalra közmegegyezéssel Ney Ferenczet választá 's hivatalába be is igtattá.

Országgyűlési közlemény a' Hírnök szerint. Mult számunkban megszakasztott észrevételeit a' nm. kir. személynök az eskütszékek és állandó bíróság ügyében így folytatá: A' mint tudom, az is ad sokaknál a' jurynek elsőbbséget, hogy azt az ugynevezett inquisitorius állandó bírósággal hasonlították össze, melly némelly országokban létezik, de nálunk nem. A' milyen bíróság Franciaországban volt, midőn az eskütszék behozatott, vagy pedig Spanyolországban létezett, olyan bíróságtól az isten őrizzen meg. A' német bíróság méltán ellenkezésbe tétetik az eskütszékekkel, mert ott ki van küldve az inquisitorius bíróság, melly egy két három tagból áll, ki az egész dolgot megvizsgálja 's a' tanuvallomásokat senki jelenlétében összehasonlítja, és midőn elvégezte az egészet, az actákat a' bíróságnak áttaladja és többé azon bíróság sem az embert maga elibe nem állítja, sem a' tanukat nem hitelesíti meg. De Magyarországnban másképp áll a' dolog, legalább a' törvény lelke szerint másképp kellene lenni, 's ha most nem is, de magyar elvek szerint ezen dolgot ki lehet egyenliteni közönségesen. Mint sokszor mondám 's most is mondom, bajos a' nemzetnek minden részeit egy kaptára huzni, annál bajosabb minden nemzetet. Nincs jobb intézkedés a' világon, mint ha a' jót egy hazai plántából hozom ki, mit javítani lehet és megtartani a' h a z a i állapot, e' mellett minden bizonytal sokkal szerencsésb sikerrel lehet előrehaladni; mint idegen intézvény behozatalával. Ha Angliát veszem is, midőn ott a' magna charta behozatott, az eskütszék nem volt olly kifejldött állapotban mint most, és az angolok sem voltak igazságosak egymás iránt, 's az angol bárók és nemesek messziről sem voltak olly kegyesek alattvalóik iránt mint most, és akkor sem volt náluk más eskütszék, mint *judicium parium*. — Itt Magyarországn is több alapunk van az eskütszékeknek jövendő kifejldésére, mint akárhol, mert ha tekintjük a' corpus juris azon szavait: „*nemo nisi legitime citatus 'sib.*“ ez a' legigazságosabb büntető rendszer fundamentuma, 's bár ez nálunk kissé talán messze megy is, de megszorítani mindenkor lehet. Ezen alap az, melly nélkül igazságosabb és nagyobb philosophiai rendszert gondolni sem lehet. Mi tiltja tek. RR. hogy ezen nemesekre hozott törvényt kiterjesszék a' népre is, a' mennyire szükséges a' közbátorság fentartására; de ezen alapon, melly törvényinkben le van véve, kollindulunk. Ha a' gyakorlatot veszem, nálunk

nem olly szigoru inquisitorius rendszer van, mellyet minden tudós ellenkezésbe teszen az eskütszékekkel. Itt a' szolgabírák nyilvánosan kérdezhetik a' vádlottat; a' sedriára felhozhatnak a' tanuk 's vallomások nyilvánosan hitelesítettnek, confrontáltanak. — Ezen nyilvánosság mindig meg volt és most is megvan, ha tetszik, ezt kiterjeszteni hatalmunkban áll. 'S ha felmegy a' tárgy a' királyi táblára, ott sem lehet a' nyilvánosság ellen panaszkodni, de ha tetszik, tessék még jobban kiterjeszteni; én meggyőződésemmel fogva nem bánom, ha a' piac közepén történik is az itéletkezés. Egyebiránt azt mondom, hogy Magyarországn is már annyi alapját látom letéve egy igazságos 's egy akármiféle kifejldést megengedő, a' polgárok nyugodalmát, csendességét garantizozó büntetőtörvénynek, mellyen a' t. RR. bátran építhetnek a' nélkül, hogy eskütszék-re, vagy más intézvényre legyen szükség. Más tekintetből véve a' dolgot, talán, ha angol volnék, magam is ugy harcolnék ezen institutio mellett mint az angol, és azt sem mondom, hogy a' dolognak kifejldését az idő el nem fogja hozni, de még a' nép-kifejldésre és a' törvény előtti egyenlőségre nézve nincs olly közel az idő, hogy ezen intézvény behozathatnék. Hogy fejlődik majd idővel ki, azt nem tudom; de ha az egyenlőség még ma behozhatnék, azon esetben sem javaslanám, hogy az eskütszékek behozassanak, mert törvény által kimondani mindent lehet, de életbe tüstint menni nem mindennek lehet. Anglia csak századok után jött oda, holmost van az eskütszék-re nézve, 's most az eskütszék-re méltán tarthatja szabadsága egyik főpalladiumának; de ezen átmenetel nem egyszerre, hanem lassankint történt. Ezeknek következtiben javaslatom oda járul, hogy nálunk most maradjon el az eskütszék behozatala, hanem javítsunk inkább intézvényeinken, mert a' büntető eljáráson 's a' próbákon bátran javíthatunk, ezt tapasztalásból mondom, mivel én gyakorlatilag ebben töltöttem életemet. Én mostani büntető rendszerünknek legnagyobb hibáját háromban találok; először: hogy a' legutóbbi időkben a' büntető eljárást igen kevés figyelem fordították, mert most az eskü v. szolgabíró resteli a' vizsgálatot tenni, és azt egy tolvajkergető commissariusra bizza, pedig ez a' legnevezetesebb, ez az első alap, mellyen az egész eljárás épül; mert, áll azon példabeszéd: „*des mihi factum, dabo tibi legem*“ ekkor lehet csak jó itéletet hozni. De nálunk a' szolgabíró, egy iskolából csak most jött 's factio által megválasztott fiatal ember, ki soha sem lesz jó bíró. Az tehát az első, hogy a' t. Rendek arról gondoskodjanak, miszerint a' büntény megvizsgálása 's *benevolum* a' perben mindig legrendesebben történjék. Második hiba a' pernek lassu folyama a' vármegyéknel 's még lassabb a' kir. curiánál. Némelly vármegyéknel 4. 5d. hónapig sem tartatik sedria, és ha egyszer tartatik is, még azért minden pör egyszerre nem intézthetik el; valamint a' curiánál sem lehet minden pert egy terminuson elvégezni. Erre nézve azon javaslanom valóm volna a' t. RR. most az or.-gyűlés vége felé, hogy ha ezen gyökeres javítás keresztülviteléhez, bár a' dolognak jóságáról a' legbizonyosabban meg volnánk is győződve, nem sok a' remény, 's ha a' t. Rendek addig is akarnak ezen nagy tekintetű tárgyat valamit tenni, méltóztassanak az állandó törvényszékeket a' vármegyékben megállapítani, 's ezen törvényszékekhez tessék tisztviselőket 's táblabírákat választani akár egy sedriára akár egy évre, és közgyűlésen azokhoz derék becsületes embereket adni, jót állók: büntető dolgaink rendben fognak menni, 's itélőszékeink a' legnevezetesebb tárgyakban is magának az inquisitornak is utasítasul fognak szolgálni. Azonban ugy tudom, hogy a' perbefogó törvényszéknel azon eszme állított fel, hogy ki a' vizsgálatot teszi, nem itélhet; már ezt nem találok helyesnek és ez létesíthetlen. Erről majd a' tárgy folyamában bővebben fogok szólni, mert mind az országos választmányi, mind ezen munkálatban ben van. Méltóztassanak továbbá rendelkezni, hogy a' kir. táblánál egy senatus e' végre állíttassék fel, és akár van szünet akár nincs, mindig foglalatoskodjék. Ha a' t. RR. ezt is megteszik, akkor mindent megtesznek, mit a' büntető eljárásban körülményeinknél fogva megtenni lehetett. Hátra van 3szor a' legnagyobb hiba, melly a' raboknak a' tömlöczökben való megromlásában áll. Ebben is, már az országgyűlés vége felé járván, ha nem tehetünk egyebet, legalább

azon minta-vagy nem is tudom miféle börtön jöjjön létre, mert egyes jó tömlöczök igen kevés vármegyében vannak, 's legtöbb helyen az eddigi piszokban és szomoru állapotban hagyni a' rabokat tovább nem lehet; gondoskodjunk tehát ezek czélszerűbb ellátásáról és jó módrol a' vármegyékben 's mindezen intézkedések meg fogják hozni gyümölcsöseit. Ha az isten ezen országot bővebben kifejti és azon idők be fognak következni, akkor tessék a' juryt behozni, de addig se mondjuk azt, nekünk alávaló inquisitorium systemánk van; mert Európának egy nemzete sincs, mellynek olly czélirányos és minden bünt megbüntető, 's ártatlanságot kivilágító systemája lehessen, mint nekünk a' bünt. törvénykönyv szerint leszen.

209d. orsz. ülés a' m. FÖRRnél aug. 30kán 10. órakor. E' nevezetes ülés tárgyat a' 30czadnak orsz.-gyűlésen leendő meghatározása iránti üzenet és felirási javaslat képezé. Vitatkozások megnyitása előtt a' fens. elnök a' két részre oszlo felirásjavaslatot, mellynek elsője történeti előadás, az ország állását 's jogkérdést, második pedig az orvoslámódot foglalja magában, szinte kéttős tanácskozás alá kívánta vétetni. Felolvasztván tehát az első részt képező szakaszok, egy jeles szónoklatu fiatal gr. így nyitá meg a' vitatkozásokat: A' t. RR. felirásjavaslatát tárgyazza a' vámok, vagy helyesebben a' 30czadok körüli jogot, a' fenálló viszonyokat 's az orvoslái szereket. A' jogot illetőleg kiki tudja, hogy kezdetén a' 30czadok nem statusgazdasági, hanem egyedül financialis szempontból tekintettek. Idők folytában változtak e' körül a' rendelkezések. A' RR. által felhozott sok törvény közt csak az 1802. és 1807d. eldöntök. Most is inkább az 1807d. felirás nyomán kellett volna indulniok, mert az idézett törvények gyakorta ellentétben állanak, vagy más dolgokat tárgyznak, mint például egyes czikkek iránti intézkedéseket, a' 30czadok kihágásit 's b. De mivel az eldöntő 1553: 18d. melly a' vámoknak az ország Rdei meg egyezése nélküli föl nem emelhetéséről szól 's itt is foglaltatik, az említett idézés megállhat. A' 16dik században leginkább változtak az intézkedések; a' 17ben leginkább egyezkedési hajlam mutatkozott, míg végre az 1715: 91. egy vámszabály kidolgozását a' kir. táblára, kamrai biztosok együttmunkálása mellett, ruházta. Az 1729: 2. azt szintezem módon a' H.-tanácsnak adta át olly feltétellel, hogy a' vámszabályzatot jóváhagyás végett ő fels. elibe terjeszszé. 1751. óta a' vámszabályok az ország Rdeinek befolyása nélkül kezdetek határozatni, de az 1791: 67. azt ismét a' rendszeres munkálatok közé sorozta. Az 1802 és 1807d. diaetán az orsz. Rdek felszóllaltak azt állítván, hogy az 1715: 91. és 1729: 2. czikkeben a' kir. tábla 's H.-tanács a' kamrai birtosak irányában az országot képviselik. 1825. e' tárgy az előleges sérelmek közül kimaradt, mivel a' rendszeres munkálatok közé tartozott. 1830. midőn egyes megyék ez iránti kívánatai terjesztettek föl, szinte a' rendszeres munkálatok megemlítették. Igaz, később még az 1839d. országgy. az ugynevezett somogyi sérelem alkalmakor véleménykülönbség létezett a' két tábla közt, mivel a' FRR. a' vámszabály vagy tarifának egyes tétellei megváltoztatásában az 1792: 2. fogva sérelmet nem láttak, de miután itt nem egyes sérelemről — mellynél mindig a' törvény rendeletének legszigorubb magyarázata 's a' gyakorlat legkomolyabb vizsgálata szükséges — van szó; miután a' RR. a' dolgot a' hon általános érdekei terére vitték át: ne szorítsuk azt szűkebb mezőre 's fogadjuk el a' jogkérdésre nézve javasolt felirásukat. (Helyeslés.) Mi a' mostani viszonyok rajzát illeti, nem akarok a' vámrendszer hosszas előadásába bocsátkozni. Igaz, hogy a' magyar természetvények nem fizetnek nagyobb kiviteli vámot, mint más tartományokéi; igaz, hogy a' vámtételek 1825. óta tetemesen leszállítottak, de a' RR. kik ezt magok elismerik, csak az ellenpanaszkodnak, hogy ezen kedvezések minden biztosítotték nélkülöznek, hogy egyedül a' nem magyar tartományok érdekein alapították 's ezért kívánják, hogy a' monarchia egyik önálló részének érdeke a' másoknak alája ne rendeltessék; kérnek szabad kivitel külföldre, mint azt 1807diki felirásukban tették 's a' vámok 's 30czadok országgyűlési meghatározatását. A' felirás e' részéhez is járulok. (Helyes!) Miután tehát a' felirás első része így elfogadott, felolvaszták másik része is, melly iránt ugyan-

azon gróf így adá elő nézeteit: Felírásuk második részében a t. RR. megemlíték az orvosszerek egyikét ausztriai kereskedésünkre nézve, és azt a védvámok felállításában vélik feltalálhatónak. Nem akarom itt elősorolni az elemi tanok azon különböző változásait, melyek egy század óta előfordultak, nem azon nézetet, mely a nemzet gazdaságának egyedüli elemét a gyárak és kereskedésben, egyedüli jelvényét a gyakran csalékony kereskedési mérlegekben keresték, nem az ellenkező túlságot, mely azt egyedül a földművelésben vélte feltalálni, míg végre mások annak alapját a nemzet szellemi s anyagi erőinek összességében látták. De azt tartom, nem csatalkozom, ha a tek. RR. jelenlegi nézeteik kutfejt az újabb tanokban keresem, melyek rövid idő előtt N e m e t o r s z á g b a n felállítván, a védvámrendszer újabb pártolását idézték elő s némileg szomorun érzésem magamat meglepve, hogy egy új tan felállítására képes volt az ország. Rdek egy részének meggyőződését rögtön megváltoztatni, ha azt nem tartanám, hogy kereskedési viszonyaink szomorú állapotja ezen tanok elfogadására az elmélet a visszahatás törvényeinél fogva némileg fogékonyakká tette. Kérdés ugyan előttem, hogy midőn ezen rendszer teremtője vagy föllevenítője azon csalhatlan igazságot mondá ki, hogy azon ország leggazdagabb, mellyben a földművelő terményeinek jutányos ároni vevőjét közellakó gyártó polgártársában, a gyáripart üző viszont műárujának vevőjét ő benne találja, az előzvények nem zavartatták és össze a következményekkel? Meg vagyok győződve, hogy itt az egy bizonyos országban, Németországban, a kereskedési politika általános föllállítása által a tudományos világban is eszmézetet idéztetett elő; de feltéve, bár meg nem engedve, hogy ezen tanok állnak: mit mond védőjük Liszt? „Minden ebbeli intézkedést az országok körülményeihez s főnálló politikai viszonyaikhoz kell mérni. Számosak hibája az, hogy a megszorítás s a védvámok általános helyességét védik, mivel bizonyos nemzeteknél bizonyos körülményekben kedvezőknek mutatkoztak. „Elősorolja nélkülözhetlen előzvényeit anyagi, szellemi, közintézkedési tekintetben, anyagiban a földművelés oly kifejlődését, hogy szabad kereskedés által többet ne nyerhessen; szellemiben a művelődés nagy fokát; közintézkedésiben: a közlekedési eszközök s oly törvények, mellyek mindenki tehetségének akármiféle szabad, jutányos használatát biztosítsák, szükségét; mondja, hogy oly nemzetek, mellyeknek népességük s gazdaságuk kiterjedéséhez és geographiai fekvésükhöz mérve csekély, más határos, gazdag, a művelődés nagyobb fokán álló nemzetekkel szabad kereskedés által legtöbbet nyernek, hogy a védvámoknak ezen előzvények nélküli föllállítása veszélyes s a kifejlődhető ipart csirájában elfojtja. Léteznek e ezen előzvények hazánkban? A felelet csak nemleges lehet. Mindezek után nem alkalmasabbé nálunk a szabad kereskedés, mellyet Liszt megemlít? Ha a védvámokat csak a szabad kereskedés kivívásának eszközeként tekintjük, mindig kérdés: ki szorul inkább a másokra? Ha nem nélkülözhetjük a külföldi árucikkeket, oly valamit védendünk, mi még nem létezik, de kárunkra drágábban fizetendük azt, mire szükségünk van. A védvámok pártolói ellenmondanak azon ellenvetésnek, hogy politikai összeköttetésünket tervök által veszélyeztetik. Ezt nem mondom s nem viszem a vitatkozást oly tőrre, mellyen annak hatásai könnyen előreláthatók s gyanúsítgatásokkal határosak. De viszont, midőn a védvám pártolói nézetük támasztat a nemzetiség iránti rokonszenven keresik, ne tegyék föl az ellenvéleményükben a nemzetiség iránti közönyösséget. A nemzetiség biztosítékát nem vámsorompókban keresem, épen az anyagi érdekek kiegyenlítése hívá s elevenítette föl a századunkat jellemző nemzeti egyediséget, a vasut-hálózatok, a közlekedési eszközök sokszorosítása, a kereskedési egyezkedések ellenére még a nemzetiségük iránt addig közönyös nemzetek is annak fentartásában keresték, találtak szellemi egyediségük s önállóságuk biztosítékát. A nemzetiséget nem féltem. Az előbbieknél fogva szólítsuk fel a tek. RR-et, hogy a felhozottaknál fogva a védvámrendszer mostani említésével hagyjanak fel, s kérjék a Felségét, hogy a vámvizonyoknak a kölcsönös méltányosság és az ország érdekébeni elhatározására az ország Rendivel közremunkálni kegyeskedjék. — Általános helyesséssel fogadtatván e javaslat, az ülés folytatában még a védvámok körül nevezetes előadások történtek. (Folyt.)

271. ker. ülésb., aug. 30kán elnökök és naplívívó az előbbieket, jegyző Vukovics. Mindenekelőtt az élelmezés tárgyában kiküldendő orsz. választmányhoz a megyék részről pótlólag választott tagok nevei olvastattak fel, t. i. a dunánineni kerületből Olgyay Titus

(Pozsony), a dunantuli kerületből Pázmány Dienes (Komárom), tiszánineni kerületből Palóczy László (Borsod), s a tiszántuli kerületből Török Gábor (Arad) megyék követei. Azután az 1836. orsz. gyűlésen alkotott urbéri törv. cikkek némely szakaszainak felvilágosítására s illetőleg bővítésére készített törvényjavaslatok hitelesítették. Ezen érdekes tárgyak fölött újabbán majd a szerkezetre, s leginkább a dolog lényegére heves s egész ülést kihuzta vitatkozás keletkezett; a multkori határozaton felül, melly szerint a jobbágyoknak és mindenkinek az élesztő szabad behozása s árulása megengedett, még az ezet is oda iktattatt. Téglát pedig 27 szó többséggel 22 ellenébe, nemcsak saját szükségére, hanem még kereskedésre is szabadon égethet; mivel a többség aképen lön meggyőződve, hogy a jobbágy saját házi szükségére megkívántató egy vagy kétezer téglá miatt a tégláégetéshez megkívántató nagy költséget saját kárára meg nem teheti, hanem csak úgy, ha az égetett téglát másnak is szabadon eladhatja. Ennek illyképeni megengedtetését a haza közjára kívánja, hogy a szegényebb sorsú lakosok nyomorult kunyhó-jokat sártapaszt helyett szilárd anyagból minél könnyebben építhessék.

209d. orsz. ülésb. a RR-nél, aug. 30kán tanácskozás alá jött a bányatörvénykönyv tárgyában készült 4d. s a Részek visszacsatolatlása iránti 3d. üzenete a RR-nek; mellyekre a ker. határozat vitatkozás nélkül megtartott; s végre az élelmezés tárgyában a megyék részről pótlólag sa városok által választott tagok névjegyzéke felolvastatván, az ü z e n e t t e l egyetemben a FRR-hez átküldetni rendeltetett.

210d. orsz. ülésb. a m. FRR-nél, aug. 30kán 11 órakor, napirenden volt a bányatörvénykönyv iránti rendi 4dik üzenetnek tárgyalatlása, mellynek eredvénye a két tábla közti tökéletes megegyezés lön, mi is a t. RR-nek rövid üzenetben tudokra fog adadni. Egy m. gr. ki e tárgy előbbi vitatásánál jelen nem lehetett, figyelemzeté a m. gyülekezetet némely határozatokra, mellyeket nagy gyakorlati tárgyismérettel nemcsak célirányosak hanem még igazságosoknak sem talált, névszerint a kisajátítás, a közsén s tímós körüli intézkedéseket; a fens. Elnök mindazáltal, sajnálván ugyan, hogy a szónok hátráltaték a tanácskozásokat elismert szaktudományával gyamolítani, a kérdés mostani stadiumában mindazáltal, hol az említett pontok iránt mártáblai végzés létezik, már semmi változásnak helye nem lehetvén, a mai conclusumot teljes hozzájárulásra kimondotta. Felolvastaték ezután a vallásos sulyok s nehézségeknek mult országgyűlésről fentartott pontjai tárgyában szerkesztett 3dik rendi üzenet, mellynek első pontja, a reversálisok, hosszas de az egészen kimerített tárgynál semmi lényeges újat magokban nem foglaló vitatkozások után oda dönteték el a többség által, hogy a m. FRR. e pont iránt előbbi nézeteik mellett maradnak. Ellenben az átmenet kérdésében a t. RR. javaslata sok jeles előadás után elfogadtatott, miután egy m. gróf azon indítványa, hogy a megyei választmányál, megjelenő lelkes minden oktatástul tiltással, valamint amaz ujjalag némely tagok által követett korlátlan s minden világi hatalomnál jelentés nélkül megengedendő átmenet, elmellőztettek. Ez ülés utolsó tárgyát képezé a vegyesházasságokból eredő válóperek feletti tanácskozás, melly az ülést késő délutánig kihuzván, gazdag volt a legkitünőbb előadásokban. A többség a m. tábla előbbi nézetei mellett maradt, miután a már mult alkalommal tett s ma megújított indítvány azon különbség iránt, melly az eredetileg vegyes és oly házasságok közt volna teendő, mellyek keletkeztek tisztán protestansok levén, egyik félnek a kath. hithez átmenete által vegyesokké lönnek, valamint multkor, ugy most is elmellőztetett. Az üzenet többi tartalmára nézve a tanácskozások őcs. kir. fens. által a következő ülésre tüzetek ki napirendül. —

273d. ker. ülésb. aug. 31kén naplívívó az előbbieket, jegyző Vukovics. Mai ülés a tegnapi tárgy feletti hitelesítés folytatásával kezdetvén meg, a téglá és cserépsindely égethetése iránt a szerkezet aképen lön megállapítva, miszerint az a jobbágyoknak tulajdon földjükon kívül a közlegetőn is minden megszorítás nélkül ugy engedtetik meg, hogy oly községekben, hol a legelő elkülönítve nincsenek, az arra megkívántató helykielölés a földesur közmegegyezésével, hol pedig már elkülönítve van, a község által történjék. Ezzel folyton még a pótló és felvilágosító urbéri t. javaslatokhoz csatolt üzenet, ugy a s o szabad árulatlása tárgyában készített üzenet és t. javaslat, valamint Somogy m. a hazaló kereskedők eltiltatásából eredt sérelmi orvoslása véggett tett üzenet s felirási javaslat hitelesítették; végeztével pedig a multkor megszakadt fonalon a kizsemelt

indítványok közül a birtok- és hivatalképeség iránt folyt a tanácskozás. Az elsőre nézve K. megye követe megemlítő, miképen a RR. multkori határozata által minden honfira, ki e hazában született, vagy itten tíz év óta lakik, a szabad földbirhatás minden születési különbség nélkül kiterjesztetett. Ezt ugy hiszem ugymond, így általánosan kimondani nem lehet, mivel felfogásomszerint minden honban két rendbelire osztályozhatni a honfiakat, azokra, kik e honban születtek és itt állandó lakosok, nincsen legkisebb észrevétele, de 2) lehetnek olyanok, kik a hazában történetesen születtek, midőn t. i. szüleik itt mulattak, vagy kiknek aytjok katonai szolgálattal levén, a nélkül, hogy e hon állandó lakosok lettek volna, s a szülők is a hazán kívül laknak, az illyekre születési jognál fogva a birtokszerzethetést kinem terjeszthetni, mert ezek a magyar birtokból huzandó jövedelmet a haza tetemes kárára külföldön emésztének föl. Igaz ugyan, hogy absentismus utján adóztatási törvénnyel ezeken lehetne némiképen segíteni, de ha tekintetbe vesszük azon nehézségeket s ellenállást, mellyek ezen törvény hozatalánál előgördülnének, kétségtelen, hogy ez után czélt nem érhetünk; annál fogva a törvényt tisztán kitétetni ohajtom, miszerint birtokképeséggel ruháztassék fel mind az, ki e honban született s állandó lakosa e hazának; egyébiránt ezt az izraelitákra, meddig az emancipationalis törvény életbe nem lép, kiterjeszteni nem kívánom. Melly előterjesztés közpártolatlásra talált. Ezután a külföldiek birtokképesége került elő. B. megye követe ezen törvény jótékonyágában mindazon hazánkba bejött külföldieket, kik tíz évig folyton itt telepedtek s a magyar nyelvet magokévé tették, részesíteni kívánta. Az utána szóló megyei követ nem vélte e kérdést mostan tárgyalhatónak, s csak azokra kívánta kiterjeszteni a törvényt, kik törvény által honfiusítottak. Egy más m. követ pedig ellenkező véleményben levén, midőn birtok-kiterjesztésről van szó ugymond, nem kell az idegenekről megfélemlkezni, de igen ovatosoknak kell lennünk. Angolország mind nemzeti-ségére nézve, mind egyébkint egészen más tekintetben van mint Magyarország, mégis felette nehéz ott meghonosodni, mert ki angol birtokot akar szerezni, azt a parlamentben kell különös törvény és 150 ft. sterl. fizetés mellett kieszközölni, s ha valaki sok ellenzést után földbirtokot szerezhet, ezáltal még több politikai jogból van kirekesztve, így p. o. többek közt a testamentalis és kereskedési jogot sem kapja meg egészen. Ehez még B. megye ifju követe azt adván, miképen Franciaországban a republica idejében hozott törvény, hogy csak olyan külföldről bevándorlott szerezhet földbirtokot, ki a 22 évet betöltötte sa polgárok lajstromába beirva levén legalább 10 évig lakott az országban, kivéve pedig azok valának, kik gyárt állítottak, vagy rendkívüli szolgálattal tettek a nemzetnek, pedig Franciaországban nemzetegység van, mégis midőn valaki a nemzet tagjává akar válni, azt csak a kamra helybenhagyása által nyerheti; s ezen jog azokra nézve fen nem maradhat, kik kiköltöznek a hazából, vagy idegen szolgálattal lépnek; mindezt tehát nekünk is nemzetiségünk megőrzése tekintetéből nem szabad mellőzni. Egyébiránt a városi szerkezetben az idegenek miképeni honfiusítására tettezt rendelkezés, a t. javaslat elkészítése a ker. jegyzőre bízott; annál fogva véleményem oda járul: hogy a ker. jegyző emlékeztessék a t. javaslat elkészítésére. Egy megye követe ugymond: midőn e hon állandó lakosira nézve történik intézkedés, akkor az idegenekre nézve is szükséges rendelkezni, mert e kettő egymáshoz tartozó kérdés; annál fogva a megállapított határozatot csak akkor kellene orsz. ülésbe vinni, midőn a honfiusítási t. javaslat készen lesz, midőn az idegen definiáltni fog, mert különben az egész munkálaton csorba marad. Ezt azonban, mi a honfiakról határozottat, az utána szóló megyei követ, különálló tárgynak állítva, a másiktól függesztendőnek nem vélte; az idegenekre nézve 10 évi határidőt kívánt, az erre felügyelést ugymond, a törv. ben meghatározandó auctoritásra szükség bizni; küldöjje ezen hatalmat a t. hatóságokra kívánják ruházni. Felelet ovatosoknak kell lenni e törvény alkotásánál, nehogy oly eset forduljon elő, mint hg Coburg, ki idegen hatalom alatt állván azt állítja némely külföldiek, miképen ő magyarországi birtokira nézve őfelségének nem alattvalója, ezen okoskodás elmellőzésére is, hogy a külföldi hatalom alatt levő magyar birtokosra a magyar törvény ki nem terjed, szükséges rendelkezni. Többnyire kedvezőbb állapotban vélem a gyárosokat, kik hazánkban gyárokat állítanak, helyeztetni; s mindezekre, hogy a törvény szigorun megtartassék, sanctióról szükséges gondoskodni. Ezen előterjesztések után a RR. Szemere és Ghy-czy ker. jegyzőket megbízták, hogy minélelőbb e tárgyban t. javaslatot készítsenek. Ezután a tanácskozás át-

ment
miké
képe
már e
mes e
ki kös
ban is
viselő
kötele
gyele
és va
tőle k
val ér
tossá
pezh
laki h
csüle
letés
isten
más h
adato
gyeb
gyar
tolták
dön v
lősleg
lőtt a
concl
kat t
neme
ve, v
nok
rek a
táblá
kalm
egyé
lésem
a' hé
dóira
kül r
nem
hivat
száz
bíró
fizet
hoza
kalm
mind
vet l
gény
tess
mas
mid
kivá
a' h
mán
ve n
nem
emb
akar
nem
nem
szit
hog
hiva
ellen
zolt
mik
rend
akk
jog
iste
con
kin
dás
dig
ked
tett
ide
élet
csu
má
ho
get
Az
fol
süg
sü
sz

ment a' hivatalképességre, B. megye ősz követe előadá miképen fonák felfogásból eredő nagy baj, hol a' hivatal-
képesség születéshez van kötve; a' kormány e' részben
már előment példával, midőn magas hivatalokra nem ne-
mes egyedeket is alkalmazott, 's e' részben szónok ne-
ki köszönetet szavazott; de vannak erre példák hazánk-
ban is, számtalan nem nemesi ágyból született hivatal-
viselő volt, 's kitünő dicsérettel pontosan teljesítették
kötelességüket, 's ha van hivatal hazánkban, melyre fi-
gyelemmel kell lenni, ez az ügyvédség, mert ez a' személy
és vagyon felett őrködik, védelmezi az egyedi jogokat,
tőle kérünk szükséginkben mindenek előtt tanácsot, szó-
val én azt első bírónak tekintem, pedig ezen nagy fon-
tosságú hivatalra mindenki születéskülönbség nélkül ké-
pezheti magát. Egyedi felfogásom szerint arra, hogy va-
laki hivatal viselhesen, két főkéllék szükséges, t. i. be-
csületesség és alkalmasság, ezt pedig sem nemesi szü-
letés, sem vagyonosság meg nem adhatja, erre egyedül
isten adomány kívánatik, 's kinek arra, hogy egy vagy
más hivatal tökéletesen viselhesen, az isteni ész meg-
adatott, ruháztassék fel hivattal, szóló erre nézve e-
gyebet nem kíván, mint hogy a' hivatalviselőnek a' ma-
gyar nyelv sajátja legyen. Voltak, kik az indítványt pár-
tolták, mások szavazatot sürgettek, mert e' részben mi-
dőn világos utasítással vannak ellátva, a' capacitatio fő-
lősleges. Egy tiszamegyei vezérszónok, ugymond: mie-
előtt a' szavazást megtennők, lehetetlen a' RRt két orsz.
conclusumra nem figyelmeztetnem. A' megyei kihágások-
kat tárgyzó munkálában elhatározatott, hogy a' nem
nemesek minden megyei hivatal, a' bíróiakat is ide ér-
ve, viselhesenek; a' városi szerkezetben, midőn a' tár-
nokszék eltöröltetett, az határozatott, hogy a' városi pe-
rek a' kir. és hétszemélyes táblára vitessenek fel 's ezen
táblához egyedek minden születéskülönbség nélkül al-
kalmaztassanak, melyre nézve már a' két tábla közti
egység is megtörtént. Ezen felül még mult országgyü-
lésen törvénybe is ment, hogy a' váltót. székekhez, ugy
a' hétszem. táblához a' váltóügyek és csődperek elő-
dóira egyedeket ő Fels. minden születéskülönbség nél-
kül nevezhessen. Ezekre azt hiszem többé visszatérni
nem lehet, hanem általánosan kívánom kimondani a'
hivatalképességet minden hivatalra, mert annál a' 19d.
században gyűlöleteset nem látok, ha azon hivatalokra,
bíróságokra, melyeket leginkább a' nem nemes adózók
fizetnek, kizárólag nemes személyek alkalmaztatnak. Fel-
hozott tovább, miképen az eskütszék elfogadása al-
kalmakor is a' bírások, hol élet és vagyonról van szó,
mindenkire egyiránt kiterjesztett. Egy dunamegyei kö-
vet megemlíté, mikép a' közös hazajava okvetlenül ig-
gényli, hogy a' magányérdek a' közérdeknek alárendel-
tessék; mindig azt mondjuk, hogy a' monopolium ártal-
mas a' haza közboldogsága előmozdítására, 's most ezt,
midőn a' nemesi casta külön érdeke forog fen, háttérbe
kivánjuk szorítani, a' hivatal nem valami születési jog,
a' haza minden fiától követelheti a' szolgálatot, mi a' kor-
mány eljárása ellen harcolunk, midőn azok reánk néz-
ve nyomasztók, most itt az alkalom, mutassa meg a' magy.
nemesség, midőn castai érdeke forog fen, hogy az isten
ember előtt igazságtalan monopoliumot bitorlani nem
akar; ne gondoljuk azt, hogy a' született magyar,
nemese több észszikrát gyurt a' teremő, mint a'
nem nemesbe, 's hogy e' kettő különböző anyagból ké-
szítettet. Arithmetikai egyszerűséggel állat hatni azt,
hogy a' 13 millió közül több alkalmas egyedét találhatni
hivatal-viselésre, mint a' 2—3 százezer nemesben. Ha
ellenkezőt határoznánk, mit B. megye követe indítvány-
zott, akkor meghazudtolnók mindazon conclusumokat,
miket e' részben hoztunk, de azt az igazság, a' nemesi
rend becsülete nem engedi; vagy az igazság érzete csak
akkor ébred fel bennünk, midőn másoktól követelünk
jogot, midőn pedig min jusainkról van szó, akkor más
istenek állnak előttünk; ha nem volnának is az orsz.
conclusumok, az indítványt igazság és méltányosság te-
kintetéből el kellene fogadni, most pedig annak elfoga-
dása szoros logika következménye, mert szükséges ed-
digi végzésnek tekintélyét fentartani, nem pedig midőn
kedvünk csoszszan, azokat megváltoztatni. Figyelme-
zette még egy m. ősz követ a' RRket a' katonai karra,
ide ugymond, hol a' haza közbátorsága fűntartására
életáldozat kívánatik, a' nemesi születés nem szükséges,
csupán a' kényelmesebb hivatalokat kívánjuk magunk szá-
mára megtartani. Más részről egy m. követ felhozta,
hogy a' nem nemes egyed maga kitüntetésével nemesség-
get szereshet és így a' hivatalképességet is megnyerheti.
Az ellenzék azonban a' nélkül, hogy az indítvány czá-
folásába ereszkedett volna, mert hiszen az isteni igaz-
ságot gyarló emberi ész nem is czáfolhatja, szavazatot
sürgetett, hogy az utasítás hideg betűit teljesítse;
szavazásra tehát azon kérdés tüzett ki: vajjon általá-

nyosan a' hivatalképesség nem nemesekre is terjesztes-
sék é ki vagy nem; és 26 megye 23 ellenében nemre sza-
vazott. A' kisebbségben maradt megy. Trencsény, Vas,
Nógrád, Zala, Komárom, Bars, Hont, Győr, Zólyom,
Pest, Tolna, Abauj, Gömör, Borsod, Torna, Ugocea,
Bihar, Csongrád, Békés, Csanád, Arad, Temes és Krassó.
Veszprém nem szavazott. Meg kell jegyeznünk, mikép
néhány megye, mely a' többséggel szavazott, szavazás
alkalmakor az általános hivatalképesség elfogadásához
azért nem járulhatott, mivel küldök bírói hivatalokkal
a' nem nemeseket felruházni nem akarják, ellenben min-
den közadminisztratív hivatal ezekre is kiterjesz-
tetni kívánták. Szavazat bevégoztával Cs. megye követe
mondá, most az a' kérdés, mely hivatalokra nézve kí-
vánják a' nem nemesektől a' képességet megtagadni,
mert az általános hivatalképesség fájdalom megbukott.
Azt soha sem képzeltem volna, hogy ez orsz. gyűlésen,
midőn nem nemes polgártársinkat annyi kedvezményben
részesítjük, hivatalképeseknek nem találjuk, ezt egy-
szerűen általánosan kimondani, a' már általam megemli-
tett orsz. conclusumok fentartása mellett lehetetlen;
most tehát csak a' kivételekről lehet szó. Hazánkban a'
közhivatalok kétfélékre osztályoztatnak, t. i. adminis-
tratív és bírói hivatalokra, az adminisztratív hiva-
latokra nézve a' többség a' képességet elfogadta, csu-
pán a' bíróiakat akarja tovább is a' nemességnél meg-
tartani, ezen conclusumnak csak úgy lehet alapja, ha
az ellenkező határozatok menten tartatnak, mert orsz.
határozatokban minden megyei, kir. és hétszemélyes
táblai hivatalok viselhetése a' nem nemesekre is minden
születéskülönbség nélkül kiterjesztett, a' bírói hiva-
latokra nézve tehát a' nemességnek kizárólag nem ma-
rad egyéb mint a' districtualis tábla. Szónok ugy van
meggyőződve, hogy azon conclusumokat a' többség
tisztán utasítással értelmében fogadta el, ha tehát most
az általánosság kimondatnék, nem tudom, mikép tehette
volna a' többség előbbi határozatit, hogy tehát a' hiva-
talképesség az adminisztratív hivatalokra is a' több-
ség akaratánál fogva kiterjesztessék, fölívom azokat,
kik szavazatjuk által a' nem nemeseket adminisztratív
hivatalképességgel felruházni kívánták, annak élet-
be juttatására nyujtsanak a' 23 kisebbségnek segéd-
kezet; 's csak azon bírói hivatalokra, ha tetszik, szorit-
sák meg a' képességet, melyek iránt még eddig határo-
zat nem tétetett. Az utána szolt K. m. követ ugymond
ezen szavazat által a' RR. többsége olyat határozott,
mit a' magyar t. hozás nyolcz századon keresztül nem
mert kimondani, ez a' 19d. században nem legnagyobb
becsületünkre válik. Igaz ugyan, hogy törvényinkben
a' hivatalképesség birtokhoz van csatolva, és tacite a'
nemesség tulajdonává tétetett, de felette nyíltan apáink
soha sem rendelkeztek, pedig tudjuk, hogy az egész
corpus jurisban nincs egyetlen törvény, mely a' nem
nemes hazafi birtokolhatástól eltiltott volna, erre csak
egy curialis decisio, mely a' külföldiekéről szóló törvé-
nyekre alapítá okoskodását, létezik; én azt hiszem,
hogy a' hivatalképesség kiterjesztése a' közös adózással
dorongoltatott le, mert ezen eszme szinte azon szatmári
chartába van iktatva, melyet saját apja és mások a'
köznemesség ámitására az adóval együtt gyilkoltak meg.
Magyarország 1791 óta a' haladás terén működik, de
ha átnézem azon végzéseket, melyek a' hivatalképes-
ségre nézve hoztak, a' mostani szavazat által lehet-
lennek tartom a' határozatot általánosságban kimon-
dani, hanem csak mint Cs. követe a' kivételekről kí-
vántok rendelkezni. A' többséggel szavazott megyék kö-
vetei közül hárman ujabban kijelentik, mikép utasítá-
saiknál fogva, csak a' bírói hivatalokra nem kívánják a'
nem nemes hivatalképességét kiterjeszteni. Azonban az
adminisztratív hivatalokra nézve Cs. követe előter-
jesztését pártolják. Megemlítette még beszédében egy
tiszamegyei követ: mi ugymond az egész világon pazar-
kodunk, de midőn a' törv. hozásban jogkiterjesztésről
van szó, akkor Európa 's a' mivel világ gunyára fukar-
kodunk, 's a' nemesi kiváltságokat minél inkább körül-
kérgezni szeretjük; azt hisszük, hogy a' magyar nemes
mindentudó, pedig nincs köztünk egy is, ki p. o. a' vas-
uti törvények hozatalánál bennünket alapos ismeretek-
kel fölvilágosítta; nálunk a' magyar nemes egy sze-
mélyben szolgabíró, bába, utcsináló, végrehajtó, viz-
gáló, pedig talán csak a' törvényből tett censurát! Én
a' mai napot a' legszomorubbak soha számított, ily ha-
tározatot a' t. hozás loyálisától köze, annál kevésbbé
most, midőn az alkotmányos jogok terjesztéséről van szó,
nem vártam; csupán zsarnokságtól várhatni azt, hogy
a' műveltséget és pallérozódást ugy értelmezze, hogy
azon tulajdonnal egyedül született nemesek birhatnak.
A' határozat felettébb megszorító lenne, ha általános-
ságban maradna, mert számos példát tudok arra, hogy

nem nemesek megyei főügyesek sőt bírák is voltak.
Egy más m. követ ugymond: nem szoltam volna e' tárgy-
hoz, ha a' többség ellenében szó nem emeltek; azon
erős sympathia, mely a' hivatal-képesség kiterjeszté-
sére létezik, tanusítja, hogy az ellenkező tan védelmére
a' t. hozói testületből még nem emelkedett szó, a' több-
ség szavazatával csak szoros kötelességét teljesítő, 's
én jobbnak tartottam volna, ha az eddigi gyakorlatot
megtartva, lépcsőnkint terjesztjük ki a' hivatalképes-
séget, így lassankint de facto behelyeztetek volna oda
a' nem nemesek; de vannak, kik mindent egyszerre ki-
vívni törekcszenek 's ép ezen lév oka a' mostani szava-
zatból eredett határozatnak, ez már megtörtént, ne fe-
szegessük tovább a' dolgot, maradjon az ugy mint a'
többség kimondotta. A' szólásban következett K. város
követe: annyi fényes 's olly dicső előzvények után ugy-
mond, melyeket a' kiváltságos rend többi nem nemes
polgártársai irányában jelen or. gyűlésen követett, 's
mellyeket Cs. m. érd. követe előszámított, megvallom,
még csak messziről sem mertem gyanítani, hogy a' 19d.
század közepén a' magyar t. hozásnál a' hivatal-képes-
ség általános kiterjesztése iránti indítvány többséget
ne nyerjen; miután azonban a' szavazattöbbség épen
ellenkezőrül győzött meg, kénytelen vagyok kijelen-
teni, hogy bármiként törjem is fejemet a' többségnek
ily módoni alakulhatása felett, ugy vagyok meggyő-
ződve, hogy annak oka nem más, mint azon körülmény
lehetett, miszerint a' kiváltságos rend születési előjogait,
a' kiképezetési előjogoktól féltven, attól tart, hogy
az indítvány-elfogadás által a' hivatalviselés pályáján
háttérbe fog szorítottatni. Ezen meggyőződésemet azzal
fejezem be, hogy a' mai szavazat eredménye ujab 's
világos bizonyítványa volt annak: ezen teremben kie-
legyen a' hatalom? legyen azé a' dicsőség is! én ahoz
részemről sok szerencsét 's azt kívánom, hogy ezen dics-
sőséget még több századon át bekésségesen 's meg-
elégülve élvezhesse. A' hivatalképesség mellett még
több megjegyzés tétetett; felhozott, miképen a' több-
ség illogicus fogalomzavart állított fel, mert a' hivatal
mint valamely jószágot tekintti, 's a' konczot a' nemes-
ség néhány élvezhetése miatt magának kívánja meg-
tartani, holott a' haza minden fiától szolgálatot követel-
het, ezen okoskodás arra vezet, hogy nem a' hiva-
lokért van a' nemesség, hanem a' hivatalok vannak a'
magyar nemességért 'stb. Végre a' kérdés kiegyenlítő-
sére C—d gyve követe ismételve szolt fel: e' tárgy
felette fontos, 's ugy hiszem az eddigi conclusumokat
a' többség megdönteni nem akarja, ezt nem is teheti,
véleményem szerint a' t. javaslatban ezáltal csak azt kel-
lene kimondani, mire többség alakult, eddig a' 23 sa-
vazathoz 3 megye nyilatkozott, kik az adminisztratív
hivatalokra a' hivatalképességet a' nem nemesekre is
kiterjeszteni kívánják. Némelyek ugyan a' bírói hiva-
talok kivételét akarják megemlíteni, de ezt sem hasz-
nosnak sem szükségesnek nem találom, a' törvényben
csak azokról kell szólni, melyekre a' képesség kiter-
jesztetik, én tehát a' szavazatok többségénél fogva
melly szerint az adminisztratív hivatalokra a' képes-
ség megadatott, a' t. javaslatba iktatandó határozatot
ekép vélném tétetni: az ország nem nemes lakosai e-
zentul minden közigazgatási hivatalokra, ide érteve a'
helytartótanács és kancelláriai hivatalokat is, al-
kalmazhatók. És el is fogadtatott. Ezután a' kiszemelt in-
dítványok többi pontjai felett folyt a' tanácskozás. A'
17d. pont, mely a' kir. Htő-tanács felügyelése alatt le-
vő alapítványi pénztárakról orsz. gyűléseni számolta-
tást tárgyzassa, más alkalommal történt határozat nyo-
mán elfogadtatott. Ugy a' 18. szerint a' jelen orsz. gy.
költségeinek a' kiváltságos rend általi viselése. A' 19ik
pont felhívásánál fogva, az adózók által kiszolgáltatót
előfogatokra nézve 29 megyei szótöbbséggel 16 elle-
nében B. m. ifju követe indítványára a' nem hivatalos és
hivatalos előfogatok a' hetelével együtt, mely telő-
pontja az előfogatoknak, törvény által eltörölnöknök
határozattak; azonban a' magistratálisok hivatalos
szükségeikre megkivántató előfogatok megyei rendelke-
zésre, a' katonai forspontozás pedig az élelmezési orsz.
választmány intézkedésére bízott. A' kevesebbsegekben
maradt megyék: Zemplény, Sáros, Szatmár, Ung, Sze-
pes, Marmaros, Krassó, Liptó, Somogy, Győr, Esz-
tergom, Mosony, Árva, Bács, Turóc és Pozsega.

114d. orsz. ülés a' m. FRRnél sept. 2kán 10 óra-
kor. Ülés megnyitásakor felolvastaték a' m. FRR. 4d.
válaszüzene a' bányat. könyv iránti 4dik rdi üzenetre;
ennek folytatában a' napirendre átmenvén, az evangeli-
kusoknak a' kapcsolt Részekben általánosan leendő
polgárosittatása, valamint a' leikiismereti szabadság 's
teljes viszonyosság elvének kimondatását illető utolsó
pontra nézve a' m. FRR. előbbi nézeteik mellett marad-

tak. Egy m. gróf azon indítványa, hogy az átmenetire nézve meglevén az egyezés, ezen pont az előbbi országgyűlés példájára külön terjesztessék ő fels. elibe, továbbírt országgyűlési alkudozásokra hagyatván a többi pontot ő cs. kir. fons. a RR. határozatára hagyandónak vélte. Felolvasaték azután az utolsó ülésben elvégzett pontok feletti 3dik főrendi üzenet, melly köziratára utasított. Tanácskozásba vétettek erre az unitariuosokat tárgyzó 3dik rendi üzenet, melly iránt az egyezés bekövetkezett. Nyomban a görög nemegy. iránti 3dik üzenet feletti tanácskozásnál szinte előbbi véleményekhez ragaszkodtak. Ezután az egyházi áldásnak a vegy. házasságoktól a kath. papság által lett megtagadása tárgyában 3dik üzenet feletti tanácskozás következtiben egy megyei püspök indítványára, a nem katolikus lelkész előtt kötött házasságok egy bizonyos, az új törvényi sanctioja alkalmazkor meghatározandó határnapiglan á l t a l á n y o s a n é r v é n y e s e k - nek elismertnek. Végre a sérelmek iránti 2dik üzenet köziratára utasított's azok, mellyek körül az egyezés bekövetkezett, fölterjesztetni fognak.

274. ker. ülésb. sept. 2kán elnökök Radvánszky Antal Zólyom, és Gabányi Sándor Szatmár megyék köve- tei; jegyzők: Palóczy és Szemere, naplívivő: Majláth. Mai ülés az orsz. sérelmek és kívánatok tárgyában ké- szített 2dik, és a folytatólág beadott sérelmek iránti üzenetek hitelesítésével kezdetvén meg, végeztével pe- dig Komárom megye követe legujabb érkezett utasítá- sánál fogva előterjeszté, miképen f. é. mart. 29dikén tisztújítás következtiben a RR. elibe nyújtott 's többek által aláírt folyamodványt közgyűlésileg hozott határozat folytatában küldőji közakarattal megszüntetni kívánják. A sajtótörvény kidolgozására megbízandó kerül. választ- mányhoz a kir. városok részéről köv. tagok választat- tak: a dunáninneni kerületből Szumrák János (Besze- tterce) dunántuliból Sáy István (Székesfehérvár), tiszán- inneniből Engelmajer Károly (Kézsmárk), dunántuliból Aigner Ferdinand (Szeged) városok követei; a káp- talanok pedig Medgyesy Ján. váczi kápt. követet választ- ották. Ezután a sorozat fölött történt némi vitaközös; voltak, kik multkori megállapodás nyomán a váltótör- vényekben teendő javításokat, mások pedig a börtön- rendszer tárgyában átküldött 3dik főrdi üzenetet kíván- ták legelőször tárgyalás alá venni; a többség ez utóbbi mellett nyilatkozott; magára a rendszerre nézve leg- nagyobb részben megtörténvén az egyezés; ellenben a büntetések fajainak meghatározásába csupán akkor bocsátkozandnak, midőn a FRR. büntetőtörvénykönyv- nek a bűnök és büntetésekről szóló 1ső része iránt né- zeteiket a RRkel közleni fogják.

214d. orsz. ülésb. a t. RRnél sept. 2kán minde- nek előtt a bányatörvény tárgyában átküldött 4dik fő- rendi üzenet olvastatott fel, melly legközelebb kerüle- tileg fog tárgyalatni. Azután a mai kerületi ülésben hi- telesített orsz. sérelmek és kívánatok jöttek tanácsko- zás alá; mindnyájára nézve a ker. határozat változat- lanul maradt. Ülés végével pedig az ítélőmester, ki ezen tárgyalat VII. osztályu sérelmeket a m. FRR.hez átvitte, jelenté, hogy a FRR. azon sérelmek fölterjesz- tésében, mellyek iránt a két tábla közti egyezés meg- történt, megegyeztek.

(Pótlék az aug. 28 főrendi üléshez.) Egy m. b. 's főispán beszédének, melly a tárgy lényegét kimerítő 's mellynek elvei a többség által elfogadtattak, egész tar- talma következő: A' felolvasott pontra nézve a tek. RR. abbéli előadásuk támogatására, miszerint a m. FRR. a városok statutarius jogára nézve egyesüljenek a t. RRrel, legelőbb is előadják, hogy a KK. és RR. tekintve azon közeledési lépéseket, mellyeket a t. RR. méltán köve- telhettek volna, hogy a FRR. e' pontra nézve az egye- sülést fel ne függesszék; miután azonban a t. RR. a' sza- bályalkotási jogot eredetileg olyan igen kiterjesztették, hogy annak megtartására magok a KK. és RR. sem tar- tották alkalmat számot, az alkudozás és közelítés a' t. KK. és RR. részéről hasonlíthatlanul könnyebb; de ha ez így sem volna, a' t. RR. részéről közelítés csak méltányosság útján igényelheti a' FRR. közelítését, a' követelés pedig csupán alapulhatván, a' viszonyos közelítést a' tek. KK. és Rk. minden esetre csak vár- hatják, igényelhetők, de nem követelhetők. Utóbb azt állítják a' t. RR., hogy a' m. FRR. 3dik üzenetjökben a' kormány hanyagságát, mint rendszeres állapotot és el- vet állították fel, e' részben legcélszerűbb lesz a' t. RRket felszólítani: sziveskednének az idézett 3dik FRR. üzenetnek erre vonatkozó pontját figyelmebben elol- vasni, miután meg fognak győződni, hogy ez nem így van, és így az ezen állításon épített okoskodás maga ma- gától elenyészik. Továbbá mondják a' t. KK. és RR. hogy a' szabályalkotási jogot a' H. tartótanács határtalan ön-

kényének kitenni nem lehet; ha ez áll, úgy állni kell más részről annak is, hogy a' véletlen sorsnak ezen jogot sem lehet kitenni, ki lenne pedig leve akkor, ha a' t. RR. kívánsága szerint a' szabály iránti felsőbb rendelkezésnek 6 hónapontuli érkezése a' legtörvénytelenebb, vagy leg- igazságtalanabb városi szabályt törvényesíthető. Végre a' t. KK. és RR. okoskodásuk fonálán azt következtetik, miszerint a' m. FRR. a' törv. hatóságok törvényszerűségeben nem nagy bizodalmat látszanak helyezni 's ennél fogva a' t. RR. viszont kinyilatkoztatják, hogy nekik ismét a' kormányban nincs bizodalnok, ezen kijelen- tése a' t. KK. és RRnek azon közönségesen ismeretes mondásra emlékeztet: „ha te vered az én zsidómat, én is verem a' te zsidódat“ én azt hiszem, hogy a' m. FRR. üzenetében illyféle bizodalmatlanságnak legkisebb nyo- mára sem akadhatni, sajnalom, ha a' t. RR. a' kormány iránt bizodalommal nem viseltetnek, de miután jelesül a' szerelmet és bizalmat okokkal és okoskodásokkal so- ha utólrni nem lehet, még azon esetben is, ha a' m. FRR. a' törv. hatóságok törvényszerűségében bizodalma nem volna, ezt illy móddal 's illy üzenetek által helyre- állítani nem lehet; e' részben tehát az utóbbi vitaközöszt fölleslegnek tartom 's az adandó válaszüzenetben egyo- dül csak azt vélném megemlítettöknek, miszerint a' m. FRR. a' városok szabályalkotási jogát a' kormány kor- láttalan önkényének, épen úgy, mint a' véletlenségnek nem akarván kitenni, e' részben előbbi nézeteikhez ra- gaszkodnak, fölshóztitván egyszersmind a' t. KK. és RRket föntebb említett 3ik üzenetjök figyelmesb átolvasására, hogy akkép meggyőződjenek, miszerint a' FRR. a' kor- mány hanyagságát sem mint rendszeres állapotot, sem mint elvet nem állították fel.

Budapesti napló. ♂ A' Budapesti Híradóban T. ur méltó panasza fakad közönségünknek tudományos irodalmunk iránti páratlan részvétlensége miatt legujabb időben. Ezelőtt három tud. folyóiratunk volt: a' Tudomá- nyos gyűjtemény, Minerva 's Tudománytár 's az elsőnek mintegy 800, a' másodiknak 400, a' 3diknak 500 's így összesen mintegy 1700 rendes előfizetője; jelenleg a' két elsőnek meg kellett szűnnie 's az utóbbi előfizetői- nek száma 527ről 79re, mond: *hetvenkilenczre* olvadt le! Milly áldozatokkal tartja fen a' tud. társaság e' bor- zasztó körülmények dacára is e' folyóiratot, köv. adatlal mutatja meg: tizenegy év alatt az akademia e' folyó- iratából, melly neki 23 015 p. fájába került, 9698 f. r. tott vett be 's így a' pénzbeli áldozat, mellyet csak ezen egy vállalatért a' haza és magyar tudományosság oltárára tett, nem kevesebb, mint 13.317 p. f. ra megy. — A' Kis- faludyi társ. királyi megerősítése, a' társaságnak már hi- valatosan is tudtál adatot, mire a' társ. azonnal pártfo- gal-választáshoz fogott. A' választás igen rövid vala, mert egy szívvél 's lélekkel Nádorunk ő fenségében köz- pontosultak az ohajtások, khez azonnal folyamodó fel- irás határozatott. — A' népdalgűjtemény a' legköze- lebb lefolyt hónapban ismét igen szép számmal szaporo- tott; e' folytonos részvét nem sokára oly karba helyez- tendi a' társaságot, hogy maholnap a' szerkesztéshez is foghatand már. — Elhunyt Hubenaynéknak temeté- se a' legnépeseb 's legdiszeseb temetések közé tartozott, miket Pesten láthatni. Örvedetes jele, mikép művészeit maholnap már a' többség is méltányolni 's tisztelni kez- di. A' megjelentek közt magas rangu 's jeles polgári ál- lásu egyedekeket is láttunk. A' hült tetemek felett Székács által tartott egyházi beszéd, e' nembn valódi remek vala. — A' lapunkban előleg hirdette volt lövész-bál vá- logatott de kevés számu társaságot gyűjtött egybe. — A' katonai gyakorlatok 's látványok barátit figyelmeztetjük, hogy a' Rákos mezején tartatni szokott nagy táborozá- sok már a' jövő héten el fognak kezdetni — apróbb gyako- rlatokat 's előkészületeket már most is naponkint lát- hatni. — Derék gőzfürdő-intézetünk (a' leopold-városi Szarka-utcában) f. hó 1jén ismét megnyitott 's reg- geli 7 órától fogva naponkint használható; orvosi ren- deletek 10 órakor adatnak. — A' középponti vasu társaság már teljes birtokába iktatván a' pályaudvari teleknek, az ott felhalmozott tüzi öl- fát még most az előtérén meghagyja, de az ugynevez- zett tartalékteréről az hovahamarébb el fogja takarítani. A' vasut első lohogója a' Karácsonyi-fele majoron lo- bog, a' pálya a' városliget mögött a' Rákoson ágzik ket- té, hol a' pozsonyi és debreczeni vonalak egymástól elválnak. Szó van még arról is, hogy a' Dunapart is, egy az Ullmanné fele raktártól huzandó mellékág által össze fog köttetni a' pályaudvar- ral, mi felette ohajtandó volna. — Tierney Clark ur, lánchidunk építészé, mint rendszerint szeptemberben, most is újlag Pestre érkezett, az építés körüli évenkinti főfelügyelés mellett további rendelésit megteendő. Hi- tetőleg egész szeptembert közöttünk töltendi. — Megint tűz és gyuladás! E' napokban a' városház-utczácskára 's Rózsaapiczra szögélő házban egy kémény gyuladt ki, tegnapelőtt reggel pedig az Akác utczában a' fehér kutya czimű szög letház egészen porrá égett. — A' nemz. színház igazgatója által kitzűtött népsziműi ju- talomra beküldött 8 darab közül a' bíráló választmány egyet sem talált jutalomra méltónak; azonban az Adós- levél czimű pályaművet mint előadhatót ajánlá a' nemz. színház igazgatójának. — Külföldre utazott ifju hazánk- fiai közt méltán említést érdemel Fáy Gusztáv is, diéső Andrásunk jeles fia, ki e' napokban utazott el Olaszor- szágba, leginkább zeneművészi kiképzetése 's tapasz-

talatának gazdagítása tekintetéből. A' művészet nemtője legyen kalauza 's öre szép utján! — A' Pesti Divatlap köv. bonmot jegyze föl gr. Széchenyi Istvánról: Pest- megye mult közgyűlésén gr. Sz. I. kézről kézre adá új burnót szelenezést, mellyre az ő jelszava: „k é t g a r a s a n van felírva; mondják némely urak igen tüsszög- tek a' két garasos tobáktól, De mondjunk mi is egyet; Midőn a' gróf ur mult lapunkban közölt indítványát elő- adá, egy mellettünk áltigen tisztos ur elragadtatva e' nagy hazafi előrelátó ébersége által: „Az igaz — ugy- mond — az ördög és gr. Széchenyi István soha sem al- szik.“ — Ma sept. 8kán a' Városligethen a' „Zijáték hely- len több mint 340 hangművész és énekes együttmun- kálásával igen nagyszerű, itt Pesten egészen új 's fé- nyes zeneünnepélyt rendezének némely műbarátok, mire a' t. közönséget már csak azért is flygelmeztetjük, mivel annak jövedelme jótékony czélra fog fordittatni. Megnyitandja ez ünnepélyt Rossini „Tell“ czimű ope- rájának nyitánya; következék „Éji hadsereg“ Zedlitzől 50 énekes és megerősített zenekar által előadva; nyitány Szapáry Péter czimű operából; Lützow vad-vadászata Körnertől, zenéje Weber Károly Máriaótól az erdőből viszhangzó viszhang alkalmazásával a' jelenlevő összes énekesek által, mellyet az itt örkődő valamennyi ezred zenekarainak kürtösei kísérendnek; a' Kölesy-Erkel nemzeti hymnusa, szint az összes énekesek 's zeneka- rok által előadva, Követi ezeket „Ütközet Aspernnél“, melly az erdőben távolról valóságos álgyu- és puskatü- zelés által leend hadilag képezve, mi alatt Beethoven „Ütközeti hangrajzolat“ a' fog a' Pesthuden örködő ez- rednek négy zenekari által előadni, Berekeszi egy nagy hadi ábrázolat, mellyben az ünneplés hangrész mellett összegyűlt hadisereg és hadvezérek bengali tűz fényben fognak láttatni, mit ismét az összes négy kato- nai zenekar „győzelmi indulóval“ zárand be. Pótléku legközelebb vasárunk ismértetéséhez járulnak még ezek: E' sokadalmunkon a' kézműárk 's különösen a' posz- tóneműek ára igen felszökkent; nyers termékek közt pedig a' gyapjú nagy mennyiségben 's igen jó áron kelt. Belföldi kereskedőknek kívül több külföldi gyap- júvásárló is élénkíté a' darab idő óta pangó gyapjúvá- sárt, 's leginkább az egynyiretűt keresték. Jelen gyap- júvásárlunkat a' junius fogytat váczi vásárral össze- vetve, köv. az eredmény: az egynyiretű finom gyapju mázsáját 5—12; a' közép finomét 4—10; a' közönsége- sét 3—4 pgó ftal vettek drágábban. A' kétnyiretűre o- leinte nem igen vigasztaló kilátás mutatkozott; de ké- söbb ennek is akadtak vevői, még pedig a' középfinom mázs. 1—2 pgó ftal 's a' finomét 3—5 pgó ftal fizették jobban hasonlag a' bárány-bőr-tímár- 's kivált a' kéz- zel mosott gyapjú aránylag igen magas áron kelt, va- lamint a' fűrtös, 's erdélyi zigara is, szóval e' vásár egyedül tán a' bányászi gyapjura nézve nem volt kielé- gedül, mert bár ez nagy mennyiségben szállított is ide, belőle mindazáltal csupán 5 ezer mázsa kelt el 30—38 pgó ftal. A' mostani elktet külföldre gyapjú körülbelül 50ezer mázsára teszik ugy hogy az eladatlanul maradt gyapju nehezen fogja kielégíthetni a' köv. nyírésig ki- vántató gyári szükségét, miből árszökkenést alaposan következtethetni. A' rezeptolaj ára 11 fra csökkenvén ké- söbb 11 1/4 fra növekedett; a' gubacs ugyszólván sen- kinek sem kellett, hihetőleg a' bőven mutakozó ter- més miatt. A' hamuszír megtartá előbbi árát A' nyers bőrt nagy mennyiségben 's magas áron szedték; de a' fagygyu 's viasz becse csökkent. Dohány kevés volt 's így jól fizették, bor és mindenfajú gabona csak olcsó 's jutányos áron számíthatott vevőre. Tenger volt a' dinnye uton utfélen, de a' nem kedvezett időjárás miatt belőle nem sok élvezhető 's ha mint szelíben tartják, a' dinnyetermés minősége mintegy csalhatlan prognosticon a' szürendő bor jószágára nézve, ugyaz idei must alig érdemlend vasbroncus hordót, hacsak min- den borház czukorgyárral nem rokonul 's félhetni, hogy valamint 1812 után 4—5 évig említést sem érdemelt a' borszüret, 1842 után szintezén sors ne érje a' szőlős gazdákat. —

A' kolozsmegyei rabok mértékletességi-egyletet alakítottak. Az egylet rendszabályai már eddig ki is vannak dolgozva. Többen közülök önként mondanak le az iszákoságrul és káromkodásról jeleül annak, hogy a' börtönfalak közé is bejutott már valahára a' kor sze- lidebb szelleme. —

Somogyemgyel közgyűlés Aug. 1jén tartat- tott évnegyedes nagygyűlésünk, mellyet is első alis- pánunk a' megyei RR. szokott üdvözlése után azon tu- dósítással nyitott meg, hogy főispán ur ő kegyelmessége, bármint ohajtotta is, bokros foglalatossági miatt az ujo- lag rendszeresített tisztí alügyész, és őt eskűt megvá- lasztatása végett ez alkalommal megem jelenhetett; ez után némely közérdeku tárgyak vétetvén tanácskozás alá, ezek között a' flumei, pest- debreczeni és dunaparti vasutak kérdése hosszabb fejtegetésekre 's vitaközösök- ra nyújtott alkalmat, mig aztán abban lett a' megállá- podás, hogy a' flumei és pest- debreczeni vonalak mint a' hazának minden tekintetben legfőbb flygelmet érdem- lők, ha országos költséggel nem létesíthetnének, azon esetre illendő kamatbiztosítással, és az ország javára kikötendő némi kedvezésekkel azoknak fölépítése vá- lalkozóknak engedessék, ugymindazáltal hogy a' flumei vonalt illetőleg a' Bruckféle tervnek 's ajánlatának mellő- zésével, a' flumei vállalkozóknak adassék elsőség, a'

dunaparti vonalokat illetőleg pedig úgy levén meggyőződve a megyei RR. hogy a szabad versenyzést bármilyen szín alatt akadályoztatni, különösen pedig akár a balparti vonalt is a már létező duna közlekedési érdekek sérelmével az ország részéről nyújtandó biztosítással vagy bármilyen más különös kedvezésekkel elősegíteni a hazának érdekében nem lehet, azért is a dunaparti vasutak építését előbbi utasításuk nyomán tovább is a vállalkozók szabad versenyzésére hagyatni határozták és így Győr városnak is illy értelemben érkezett felszólítását szívesen pártolták. A katonai élelmezés és szállás megváltása érdemében legújabb kiadott kegykir. választ követünk gyűlésünk folyta alatt megküldvén, értenézve a történetű egyezkedés eredményét bevárni 's nézeteket majd akkor hozandó végzésükben határozták kimondani a megye Rendei. —

Esztergomi hírek. Aug. 9én reg. 4 órakor adá ki lelkét hazánk egyik szerény tudós férfa Helischer József k. városunk tanácsnoka élte 66 eszt. korában. Nőtlenül, elvonultan a tudományoknak szentelő életét, kivált magyar jog és történetekben igen jártas vala, ropant türelemmel birt nagyművek sajátkezűleg lemásolásában. Tudunkra Esztergom vgye topographiai leírásával kedveskedett több év előtt Esztergom RRnek. Irományai többnyire kéziratban maradtak. Végintézetéből is a jó akaró tudós és hazafi tündöklék, t. i. majd egész vagonába került kétezer hétszáz husz legválogatottabb, kivált magyar jogot és történeteket érdeklő műből álló könyvtárát Esztergom szabad kir. városának hagyta, 's ehez 3000 v. ftot alapítványul, mellynek kamatfele a könyvtárnok díjaul, fele pedig e' könyvtárnak folytonos szaporítására leendő fordítandó. Isten áldja meg a' derék hazafit a' sirontul is, áldott marad köztünk emlékezete. — E' környéken az aratás jól fizetett. A' gymnasiális ifjuság száma 273 's így 35tel több mint tavaly. A' sorozat úgy mint tavaly, magyar vala. Az előmenetnek örvendő minden, ki az ifjuság lépteit vizsgaszemmel követte. A' mesterképező intézetből 36an kerültek ki, ezek közül 13nak a' primáshgtól, 10nek az esztergomi káptalantól, egynék a' győri püspöktől volt 120. ftnyi díja. Jutalmakkal Kunszt József 's János Vincze kanoonokok, Prisztics Pál dömösi plebánus és Somogyi Károly a' Religio - Nevelés derék szerkesztője serkenték szorgalomra az ifjakat. Milly előmenetelt tesznek ez üdvös intézetben az ifjak, kitetszik onnan, hogy esztendő elejével 76 fű kivánt bevételni, esztendő végével pedig kapva-kaptak az ifjakon, sok helyre nem is jutott kivánt egyed. A' tanítók nyomtatás alá készítették főbb tanulmányait. Az iskolakezdet itt is mint egyéb nyilvános kath. iskolákban October 1jén.

(Ág. hitv. egyetemes közgyűlése Pesten)
Az evangelicusok ezen gyűlése sept. 2 — 5 napjain Prónay Albert, bányakerületi ügyelő — mert Zay Károly egyetemes ügyelőnek Pozsonyban kelle maradnia — elnökléte alatt Pesten tartatott 's régibb, azonban elavult, de most újra fölélesztett szokás szerint imával, mellyet Székács József ihletteljesen mondott, kezdetet. Ezen imádkozást jöendőre is megtartjuk, de templomban végzendjük. Érdekes határozataink: 1) A' pesti prot. főiskola ügyében munkálkodó vegyes választmányhoz több tagot nevezünk ki még; 's hitsorsosink, mint azt ref. atyáinkfiat tevék, felszólíttatni rendeltettek, hogy adakozásokkal e' közügyet előmozdítani sziveskedjenek. 2) A' zay-ugróci iskolai rendszer csak egyik része levén annak, mit e' tekintetben tennünk kelle, az iskolai fenyték ügyében szinte korszerű változtatások kívánatosak. Zay Károly a' gyűléshez irt levelében jelenté, hogy jövő évi júliusban Zay-Ugróczra szándékozik ismét összehíni főiskolai oktatóinkat e' tárgyban munkálkodás végett, melly jelentés közörművel fogadtatott, azon hozzáadással, hogy ha az iskolai rendszerben valami hiányokat fedezett volna fel a' tapasztalás, a' Zay-Ugróczon összehgyűlendő oktatók azokra is terjeszszék ki figyelmeiket. Elfogytatott az iskolai rendszer példányai, az ujjlag kinyomatni határozatott. 3) Több oknál fogva szükségesnek találtatván az egyetemes közgyűlés-tartás idejének septemberről más hónapra áttétele: határnapul aug. 15ke rendeltetett; a' jelen országgyűlés után is nem sokára rendkívüli egyetemes közgyűlés fogván összehívatni. 4) Felszólíttatnak az egyházkerületek, hogy iskolatanítókat képező országos intézet közérővel fellállítására kezét fogni sziveskedjenek. 5) A' bányakerület által javasolt állandó iskolai választmány, melly mind a' négy kerület iskoláira terjesztendi ki gondoskodását, elfogadtatott. 6) Tudomására esvén a' gyűlésnek, hogy külföldi egyetemekre kiutazott ifjak közt találkoznak olyanok is, kik ugy nemzetünk mint vallástestületünknek szegényére válnak: a' külföldi egyete-

mek igazgatóságai hivatalosan fel fognak szólíttatni, hogy ottan tanuló ifjainkról 's ezek erkölcsi magok viselkedéséről évenként hivatalos tudósítást sziveskedjenek adni az egyetemes közgyűlésnek. Határozatott továbbá, hogy az ilyen ifjak mind külföldi kimenetelök előtt, mind onnan visszatértök után szigoruan vizsgáltsanak meg. Végeztetre tapasztaltatván, hogy olyan egyetemeken, hol elődeink stipendiumokat alapítottak, ifjaink néha nem tanulnak, tanulnak ellenben ott, pedig gyakran számossabban, hol stipendiumok magyarok számára nincsenek; az alapítók utódi fel fognak szólíttatni, hogy az alapítványoknak olly egyetemekre, hol évenként nagyobb számban jelennek meg ifjaink, áruházásában megegyezni sziveskedjenek. 7) Az iskolatanítóknak hivatalaiktól elmozdító pereit az egyetemes közgyűlésre birtokon belül hozassanak fel. 8) Egy tekintélyes férfa helyett, ki bizonyos perben, mint elnök, két év óta mitsem tett, más elnököt választánk. Különbön megemlítendő még azon szomorú jelenet, hogy superintendensinkben olly hideg részvétet kell tapasztalunk közügyeink iránt. A' bányakerületi super. betegeskedése miatt el nem jöhetvén, ha Sztromszky Sámuel, dunamelléki sup. nincs közöttünk, drága pénzen sem mutathatunk egy superintendens, holott szerénytelen hitem szerint, ha valakinek, bizonyosan a' superintendenseknek hivatalos és szoros kötelességök a' gyűlésen elejétől végeig jelen lenni 's csakugyan megtörtént rajtunk, hogy a' gyűlés harmadik 's negyedik napján superintendens szeméink hasztalan keresének. Ez aztán apostoli buzgóság! Egyébiránt nem titkolhatjuk el, hogy a' gyűlés harmadik 's negyedik napján mind világi mind egyházi részről jól meggyérülénk. — Végeztetre a' Gusztáv-Adolf alapítvány mintájára köztünk is néhányan szövetkezének már, miről körülményesebben szólandnak majd később a' lapok. t—y.

A u s z t r i a.

Miután ő fels. a' porosz király Ischből, hol kitünő lelkesedéssel fogadtatott — közelébb Bécsbe 's onnan Schönbrunnba menvén másodsor is a' császári családdal ebédelt, 's este az ottani várszínházat meglátogató, az éjszaki vaspályán Sziléziába utazott 'smost már Danzigban mulat. A' bécsiek nagyon fájlalják, hogy a' felség három napi ott mulatása alatt tiszteleltre rendelt némely kitüntetéseket a' rossz idő miatt elmaradtak.

Spanyolország.

Aug. 21d. érkeztek meg a' királynék Madridba kívánt jó állapotban 's udvarló tisztelettel fogadtattak a' polg. 's katonai hatóságok által. Ugy látszik mind kető igen jól van. Neki erősödtek 's az infanszö tökéletesen meggyógyult. — A' francia hajóhad mozgalmából kevés jó tudomásra, hanem ceutai, gibraltári 's más tengeri helyekről érkezett tudósítások szerint Spanyolország 's Marokkó közt a' béke tökéletesen helyre állt 's a' szultán nagyobb kívánságát nyilvánítja minden nemzettel, francziákat kivéve, ismét barátságos viszonyban lenni. E' napokban a' rendőrség az Espectador szerkesztőségét meglátogatván az egész házban mindent feldult, de szaglálódását semmi eredményre sem elégíthet ki. Mivel a' marokkai események miatt Cadizban, Algesiras és Tarifaiban, ugy Andalusia egyéb tartományiban számos katonacsapat gyűlt össze, a' lázongók katonai forradalmat terveznek 's ottani levelek szerint céljuk 1) az 1812d. alkotmány helyreállítása; 2) felelős kormány létesítése a' mostani helyett; 3) a' még meglevő nemzeti javak katonák 's kézművesek közt bizonyos évekre felosztása becsérték után 3 pct. adófizetés mellett. —

A n g l i a.

Azon angol hajóstisztek levelei, kik Tanger álguyztatását leírák, igen sajnos érzelmeket kelesztének Parisban 's föltötte fájdalmas a' tuillériákban. Ennek 's a' fenforgó angol-francia fontos kérdések következménye némelyek szerint Lajos Filep utja elhalasztása lenne. A' Times parisi tudósítója pedig biztos kulföbül tudja, mikép a' napokban indult Parisból Brestbe egy francia tiszt azon parancsolattal, hogy készítsék föl azon hajót, mellyen ő fels. Angliába utazandik. Ha csakugyan való, mond a' Times, e' körülményt őszintén sajnálnók; de egyszermind meg kell vallanunk, hogy a' két ország közti viszonyok olly komor 's fenyegető színűek 's olly sok kérdés fordult elő, mik nehézségek 's kedvellenésekre vezethetnének, mikép ő fels. utjának kissé elhalasztását nem csudálhatnók. Ugyancsak a' Times erősen gáncsolja az irlandi szabadelvű 's különösen a' repeal-sajtót, melly Joinville hg mozgalmin 's a' két ország közti egyezés felbomlásából keletkezhető veszélyen őszinte örömet hirdeti; mivel akkor Irlandra jobb nap derülne. Megütözik a' Times különösen azon, hogy ezen hírlapok az O'Connell által annyiszor, egy-

ház-ellenségnek gunyolt francia királyban akarják látni a' kath. védhősét. — Az ujdun született hgnek yorki hg czimet szándék adni. — A' M.Chronicle szerint a' marokkai szultán minden elégtétre késznek nyilatkozik.

Franciaország.

Aug. 15ki tudósítások szerint Tanger álguyztatása hivatalosan jelentetett. Ez, ha jól emlékszünk, Constantine elfoglalása óta első telegrafi tudósítás, melly az illető miniszter ellenjegyzése mellett tétetett közzé a' 'Moniteur' hivatalos rovatában. Ez esemény fontossága kézzel fogható. A' francia kabinet és a' diplomatai testület 7 v. Sfutárt küldte szét azonnal reggel a' Marokkóban kiűtött ellenségeskedés hírével. A' különben egymástól igen eltérő európai hatalmasságok politikája most Marocco ellenében igen összevág: ugyan is aug. 14ki telegrafi tudósítások hozák hírel, hogy Joinville hg. Tanger álguyztatását az angol consul iránti különös figyelemből csak 6kán kezdé meg; bár a' sikertelen alkudozások még 4kén megszüntek Marokkóval. Ezen őszhangzás azonban a' főemlített két hatalmaság közt sokáig nehezen tarthat, mert Anglia érdekében fekszik a' marokkói császárt megöni a' végbukástól. Gibraltari hírek szerint azon francia hajó-csapat, melly Tangert ostromlá, a' cadixi kikötőbe visszatért, honnan az ostrom alatt szenvedett sérvek helyreigazítása után azonnal tengerre szállott. A' kabylok pedig hir szerint Tangerre rohantak ezt kirablandók, 's mint beszélük borzasztó kegyetlenségüknek több európai esett áldozatul. A' jour. d. Débats következőleg említi a' polytechnicum növendékek ügyét: Mi tudtuk, hogy a' kormány kötelességi parancsszavának örömmel megfelelt; de épen ez által győződöttünk meg, hogy ha a' szigorú rendszabályok elkerülhetlenné teszik, mindent is elkövetend, hogy a' status - szerkezet igényeit kívánt őszhangzásba hozza a' 300 polyt. növendék helyzetével, kiknek jöendőjét könnyelműségük miatt veszély fenyegeti!

Algiri aug. 20d. tudósítás szerint az nap reggelen parti álguytelepek rohogása hirdeté a' fontos győzelmet, mit a' francia csapatok Marokkó határszélein kivittak. Ügyesség, fegy 's előrelátó bátorság diadalmasodtak a' sokaságon 's gondolatlan hevességen. Abderrhaman roppant sergét egy marok francia megvervén elszéleszté 's a' szultán fiját gyalázatos futásra kényseríté. Látván a' táborfő, hogy az ellenség száma naponként növekszik, megtámadásra határozta el magát 's táborából aug. 14kén Isly felé nyomult elő. Kevés idő mulva a' francia csapatokat nagy robajjal támadá meg minden oldalról a' mór ellenség özöne; a' gyalogság csodateljes szilárdsággal állta ki e' megtámadást 's visszanyomá azt; aránylag gyöngö lovasságunk pedig élénk üldözés által biztosítá e' győzelmet. Az egész marokkai tábor, melly egy lieunyi térségben 1200 sátor, 11 álguy 's 16 zászlóbul állt, a' francziák kezébe került; 800 ellenség maradt a' csatatéren halva. A' szultán fija sátorában a' napernyő, e' legnagyobb méltóság jele, minden irományai és szerei a' francziák birtokába jutottak. Töménytelen hadiszer 's végetlen martalék volt gyümölcse a' győzelemnek. A' francziák vesztesége bár érezhető, még is csekély volt az eredményhöz képest. Ugyanezen tudósító, következőleg írja le Tanger álguyztatását: Aug. 5d. este kapta Joinville hg Nion formaszorinti nyilatkozatát, mellyben ezen marokkai ügyviselő a' király 's miniszterei nevében Elaris pasa feleletét a' francia követelések iránt kielégítőnek nyilvánítja. Az ifju admiral, tisztjei 's a' tengerészek nagy fájdalma, kik annyi idegen hajóhad előtt szegyenlőz tétlen távoznai, már Toulon felé készült, midőn ugyanazon este Etna gőzös Parisból 's a' marokkai határszélekről irományokkal megérkezik. Bugeaud tudósítja a' hget, hogy megtámadásra fel van hatalmazva, ha a' szultán feleletét kielégítőnek nem találja, értesítvén egy uttal arról is, mi Usda körül történt. A' hg ekkor minden hajóparancsnokot haditanácsra hítt, melly éjfélig tartott; ekkor mind egyik hajó állomása kijelöltetett, mit reggeli 5 órakor egy puskalövet távolságra Tanger előtt elfoglalván, a' tüzelést megkezdék, mit a' marokkaiak váratlan ügyességgel viszonzotak. Két óra mulva azonban sáncaikat 's álguytelepeiket lerombolák, álguyjukat összelödzék, a' lakosok eltűntek; 's midőn este a' francia hajóhad az európai hajócsapatok előtt a' dacos szultán más kikötőji ellen vitorlázott, siri csend uralkodék Tangerben.

Hiteles tudósítások szerint a' francziák Isly mellett vesztesége sebesek 's holtakban 200 ember, 's köztük néhány tiszt. A' marokkai lovasság a' gyalogság - képezte nagy négyszög sarkain, hol az álguyk felállitva voltak, erőködött kétségbeesésig a' sorokat megtörni; de sikertelenül. Bugeaud a' lovasságot magához középre vette 's a' gyalogságnak parancsot adott, hogy csak

akkor kezdjen tüzelni az ellenségre, mikor már ez közvetlen az ellene szegzett szuronyokhoz ért. Ennek az lön következménye, hogy többnyire minden lövés talált, így rendtelenség keletkezett a rohanó lovasságban 's midőn hátrálni kezdte, megnyílt a' gyalogság- alakította soromp 's a' hevesen előtört francia lovasság tökéletességre hajtá a' győzelmet. — Haityi jul. 20d. levelek jelentik, hogy ezen szigetnek hajdan spanyol részén is a' franciaiak bírnak tulnyomósággal 's francia pártfogóság iránti ohajtásukhoz szilárdul ragaszkodnak. — A' spanyol ügyviselők, különösen a' st. domingói, egyre üzik cselszövényes játékokat. Mindenütt éber jelei mutatkoznak a' francia miniszterség gyarmat- politikájának. Hogy ez közelebb időben nem egészen hibamentes vala, Marquesas és Taiti mutatják; de mégis világos az, hogy tongeri ügyet tárgyazó nézetei a' jövőbe is hatnak, 's épen ez nyugtalanítja leginkább Angliát. Aug. 25d. érkezett Toulonba Sully gőzös Oranból azon hirrel, mikép a' szultán, az aug. 14d. ütközet után úgy nyilatkozott Bugeaud előtt, hogy Franciaország követeléseiben megegyezik. Egyszersmind négyszáz mór lovas Abdelkader elfogatására küldvén, ezek őt kézzre keríték 's a' szultáni székvárosba vitték. Az elfoglalt zászlók, sátorok, a' hires napernyő (a' főhatalom jele) Orenoque gőzösfregatra szállították, mit Algirből ide várnak. Foy's Eynard ezredesek, amaz a' hadügyi miniszter, imez pedig Bugeaud segéde szinte Sullyn voltak; aug. 16. hagyják el Bugeaudot 's beszélték, hogy az egész marokkai sereg szétverve 's a' szultán fia is csak kevés csapattal érhetett atyja udvarába. Mintegy bizonyosak voltak, hogy a' békekötés közelget.

Joinville hg, Mogadorban aug. 17d. kelt hivatalos jelentése szerint, aug. 15d. Mogadort megtámadá miután a' várost algjutelepestül szétpusztítá, a' szigetet kikötőjével elfoglalván, őrséggel megraká, a' kikötőt pedig zárlat alá vették nyilvánítá. — St. domingói tudósítások szerint Santana tábornok jul. 12. d. u. 2 órakor 3000 emberrel St. Domingóba vonult; a' nép lelkesüléssel fogadta 's minden utcát, mellyen keresztül vonult, ünnepileg feldíszítet. A' hajógyárt tüstint elfoglalá, 's miután a' júnárt utjonnan rendezé esti 6 órakor a' francia ügyviselőt meglátogatta. Tudva van, hogy Santana a' francia pártfogóság hőse's azért lön St. Domingóba menete olly jelentékes. Nyilván kijelenté, mikép a' köztársaság cselszövény 's politikai pártoskodás áldozata leend, ha idegen hatalom pártfogása alá nem adja magát, a' francia véduralom pedig legtermészetesb 's czélszerűbbnek látszik előtte. Mig a' sziget ezen részében a' rend 's bátorság szinleg legalább helyre állt,

a' déli részt folyvást polgári háboru pusztítja 's a' fajviadal által vérengző jövővel fenyeget. Jul. 23d. volt szándék a' szines lakosokat mind egy lábíg lemészárolni's azon városokat, hol legnagyobb számmal lának, tüzzel vassal pusztítani. Így fenyegetőztek a' négerek nyíltan. —

Aug. 24 és 25ki telegrafi tudósítások szerint Bugeaud a' mindinkább előre nyomuló marokkai hadsereg elé végre megindult, 's aug. 14kén mintegy két mérföldnyi távolságra mellette táborba szállt. Mihelyt a' 30ezer lovasból álló marokkai sereg a' francia gyalogság szuronyaihoz ért, a' gyalogság - képezte 's algjutelep- övezte négyszeg tüstint ketté nyílt (1. felj.) 's a' kirohanó francia lovasok tökéletes győzelmet arattak a' megfutamlott ellenségen. Ez ütközetben a' tüzér- 's lovas csapat csoda hőstetteket vitt véghez, 11 álgyu, 16 zászló, 1000—1200 sátor, köztük a' császár fiaé is, 's ennek napernyője, 's tetemes mennyiségű marta- lék jutottak a' győzők kezébe. A' marokkaiak részről 800 maradt csatatéren. — A' francia veszteségekély az ütközet, Isly melletti csata' nevet kapott.

Orosz- s Lengyelország.

Aug. 21ki vársói hírek szerint új czári rendelet következtében 25 évnél fiatalabb mindkét nemű lengyel lakosoknak külföldre utilevél ezután nem fog adatni. Kivételnek e' rendszabály alól kereskedők, ezeknek ügyviselőik, szekeresek 's a' szülei vagy nevelőikkel utazó gyermekek, nemkülönbön a' férjekkel utazó nők ia. Aug. 13ki poseni hírek szerint egy meszsze ágazó őszeszekűvés fődöztetett föl, mellynek következtében 40 lengyel-nemes Oroszország belsejébe hurczoltatott; köztük a' Posenben elfogott M. és Zupanski is, ez utóbbi azonban ismét viszszereré szabadságát. A' Posenben elfogottak néhány hónap előtt M. véghatáron fekvő jóságin tartott vadászaton vőnek részt, hol hihetőleg a' tervlétesítéséről értekeztek vadászati örv alatt.

Egyiptus.

Mehemed Ali egyiptusi alkirály jul. 27kén Alexandriát hirtelen elhagyta, hogy mint mondá Kairóba 's onnan a' mekkai szentföldre zarándokoljon a' tartomány kormányával felhagyandó. Szándékolt elutazása előtti este palotájából nyári lakába távozott, azt hitte mindenki, hogy mind ez csupán levégő- változtatás kedviért történik, miután néhány nap óta őregesség- szülte csüggedés környezé. Anonban nyári lakába érkezvén a' hozzá járulhatást mindenkitől megtagadta, még családjabeliék sem férhettek hozzá. Sem Ibrahim pasát sem a' francia consult, kik őt látni ohajták,

nem fogadta el. Az egész város mélyen megvolt indulva, 's folyvást ez eseménnyel foglalkozék, különösen családjá legnagyobb rémülésben volt, 's eddig is többször tanácskozott, hogy jelen körülmények közt mi teendő legyen. A' nagy hatalmak consulai hasonlólag gyakorta tartának gyűléseket, kétségkívül a' fölött tanácskozándók, hogy illető kormányaiknak mit irjanak. Mondják, hogy az alkirály úgy nyilatkozott: mintha ő árulókkal minők még családjában is találhatnának, volna körülvéve, miért is Egyiptusról többé semmit tudni nem akarna. Ezt sokan kormányról lemondásnak, vagy a' nála már rég sejtített tébolyodás előjátékának tekinték. Ibrahim pasa kinyilatkozatá, hogy mindaddig mig atyja él, a' kormányt átvenni nem akarja, de azért a' tartomány nyugalmát szíven hordozandja. Közébbi tudósítások szerint az alkirály csakugyan lemondott, és július 27kén délelőtti 10 órakor Alexandria partjaitól bucsút is vett Mekkába zarándoklási szándékkal. Annyi bizonyos, hogy négy szolgán kívül magával többet nem vitt, sőt udvari orvosának Gaetany beynek (születésére spanyol) sem engedte meg, hogy őt kísérje 's török orvost kívánt maga mellé, mivel kereszténynek a' sz. földre (Mekka) lépni tilos, ki azonban titkon mégis a' hajóba lopózott, melly Egyiptus negyven évig volt urát Kairóba viendi. Aug. 18kai trieszti tudósítások szerint azonban az orvosok lebeszélék Mekkába zarándoklási szándékául 's így tovább is Egyiptus ura maradand. Grivas a' legközelebbi gőzösen Athenébe menend, kétségkívül akarnaniai képviselővé lett választatása csiklandja, pedig nagyon kétes, vajjon ezen választás a' nemzet előtt érvényesnek fog é tekintetni.

Görögország.

Aug. 10. bocszátott el hivatalból Lontos igazságminiszter 's tárczája Trikupisnak adatott át. Lontos a' patrisi rendőrfőnöknek azt irá, hogy a' választásoknál mindent kövessen el, miszerint szavazati többség által, habár katonai erővel közbejárulás lenne is szükséges, neki t. i. Lontosnak a' kamrába való juthatásra utat csináljon. A' főnök, illy parancs által a' választási szabadságot veszélyeztetve látván semmit sem tön e' parancs szerint, hanem a' dolgokat rendes folyamára hagyta, így Lontos a' választásnál keresztül esett, mi miatt a' rendőrfőnököt, Lontos hivatalából egy kisebb tette át. Ő ezen kegyelemből kiesés okát átlátván, Lontos leveleit a' királynak bemutatá, melly esemény a' miniszter elbocsátását huzta maga után. Ebből láthatni, hogy ő fels. a' nemzet ügyében legtisztább szándokkal működik. Hir szerint Rodius hadminiszterre is hasonló sors vár, sőt valamennyire

ÉRTESÍTŐ.

Figyelmeztetés.

Értésemre esvén, hogy a' nagy Kristófnál levő homoeopathikus gyógyszerárban, az utánam tudakozódó idegeneknek készakarva nem adatik utasítás személyem és lakásom iránt; ezennel jogosítva érzem magamat tudatni a' t. közönséggel, mikép szállást a' vaczi- utcában, a' Mocsonyiház 2dik emeletében tartok, a' hol is délelőtti 11től délutáni 4 óraig mindenkor található vagyok. Dr. Bakody.

Gubacs-eladás.

Méltóságos b. Sina György ur ő nagysága tek. ns somogy megyei simongáti uradalma tisztsége részéről közhírré tétetik, hogy a' gubacszedetés után, az uradalmra esendő gubacs e' folyó év septemb. 25kén árverés útján — fentartván a' méltóságos uraság helybenhagyását — el fog adatni. Kelt Simongáton augusztus 20kán 1844. 1-3

Egyesületi meghívás.

A' Tisza árját elzáró védgátak készítésére alakult hevesi egyesület közgyűlése f. e. sept. 23kán Hevesen fog tartatni, melly is a' most legközelebb f. e. aug. 17kén ugyancsak Hevesen tartatott ülés határozata szerint közhírré tétetvén, arra az illető t. cz. pélyi, akolhádi, sülyi, kötelki, szögli, szentiványi, besenszögli, kürti, tiszánánai, jászkiséri és jászladányi közbirtokos urak, mint részvényesek, ezennel meghivatnak. Kelt Hevesen aug. 28kán 1844 — Fraiszaizen István m. k. másod elnök.

Csödület.

Az akna-sugatagi tanítói és orgonistai állomás 150 ft. évi fizetéssel, 18 pozsonyi mérő buzával, 8 öl tüzi fával, továbbá 50 font sóval, 11 ft. 12 kr. rétpénzzel, író-

szerekre 6 ft. zenetanítás fejében 36 frttal mintegy 40 fra felmenő iskola-pénzzel és lakházzal megürült, azok tehát kik ezen állomást megnyerni ohajtják, viselőik eddigi szolgálataik, zenébenei jártasságuk, szüköség tudományok és nyelvek feletti bizonyítványokkal ellátandó folyamodásokat folyó 1844dik évi sept. 18kái a' mármárosi kir. kamrai igazgatóságának adják be. 1-3

Nemes Pestvármegye lovaskatonái és hajduji számára 1844d. esztendőre kívántató ruházatoknak kiállítására szükséges szabó, gombkötő, himző, szücs, szijgyártó csizmadia, és kardcsináló munkák és az udvarháznál előforduló, ugyszint az udvar világítására kívántató olaj kiszolgáltatása iránt közgyűlési rendelet következtében tartandó árlejtés határideje folyó évi sept. 29kén d. e. 10 órára tüzetvén ki, azok kik ezen kiszolgáltatásokban részt venni kívánának, az árlejtésre meghivatnak. Kelt Pesten september 5kén 1844. Nagy István főjegyző. 1-3

Hirdetvény.

A' diósgyőri kir. koronai uradalom részéről közhírré tétetik, hogy a' Kis-Győr helységében létező palakőbánya használata e' folyó év septem. 10kén Felső Győrben az illető uradalmi erdőtisztviség írószobájában tartandó nyilvános árverés útján bérbe fog kiadatni, mellynél fogva, ezen bányát bérbe kivenni szándékozók ezennel hivatalosak. 2-3

Pusztarészek haszonbérbe adása. Mélt. zsadányi és török sz. miklósi Almásy nemzetség Török Sz. Miklósi uradalmához tartozó némely pusztarészek folyó évi september 25dik napján reggeli 10 órakor a' török sz. miklósi urasági háznál több esztendőre nyilvános ár-

verés útján a' többet ígérőknek haszonbérbe fognak adatni, ugymint: a' Sz. Tamási pusztában két ráta, egyik, melly 2382 holdból áll jövő 1845ki sz. Györgynaptól; másik melly 2489 holdból áll, folyó évi sz. Mihály naptul; ugy a' Csefai pusztá, melly 5200 holdból áll, ugyan jövő 1845ki szent György naptul fogva; mellyre a' kivenni szándékozók illető bánatpénzzel ellátva meghivatnak, a' szerződési pontok a' török sz. miklósi tartónál megláthatók. 2-3

Hirdetvény.

A' csákovai uradalom részéről ezennel közhírré tétetik: hogy a' csákovai, obádi 's petrományi koresmáltatási jog a' kapcsolatban levő épületekkel és 19 holdra terjedő réttel folyó évi augusztus hó 12kén ismételt árverésen, az árverők hiányából bérbe nem adathatván, ezen jogok leendő kibéreltetése végett, új árverési határidő folyó évi september hó 11kén akként tüzetelt ki: hogy akkoron, ha a' körülmények úgy javasolnák, ezen jogok részletesen is 6 egymásután folyó és 1844ki november 1től számítandó évre haszonbérbe vétethessenek. Mindenesetre pedig a' bérleni kívánók bánatpénzzel ellátva bevaratnak. Kelt Csákovárt, aug. 15kén 1844. Zák József tisztartó s. k. 2-3

Czukor-gyár egyesület.

A' pesti czukorgyár egyesület kormányzó választmánya ezennel közhírré téteti: hogy mostantól kezdve, addig is, mig az illető gyárhivatalok rendszeres betöltése eszközöltetnék, az egyesülethez intézendő minden levelek, részvényfizetések vagy aláírások stb. nem — mint eddig — a' m. kereskedelmi társaság hivatalában, hanem a' pesti czukor-egyesület' czime alatt, Jolics Ferencz választmányi tag által (király utcai 1369. sz. alatti lakában) fognak el-

fogadlatni. Kelt Pest, aug. 12kén 1844. Vereby József, egyes. titoknok. 3-3

Hirdetvény.

A' diósgyőri kir. koronai uradalom részéről közhírré tétetik: hogy e' f. 1844dik évben termelt gubacszedés és makkoltatás használatá iránt Felső Győrött az illető erdőtisztviség írószobájában e' folyó év septem. 9dik és következő napjain nyilvános árverés fog tartatni, ennél fogva ezen fentebbi haszonvételek kézbe kivenni szándékozók, ezennel hivatalosak: a' gubics és makkoltatás iránti becs ugyszint árverési feltételek ugyanott megláthatók levén. 3-3

Gőzhajók septembri járása

Bécs és Pozsony közt: „Duna“ nevű gőzös indul naponként reggeli 6 órakor Pozsonybul Bécsbe és visszaindul ugyanazon napon délutáni 4 órakor Bécsből Pozsonyba. Pestről Pozsonyba és Bécsbe mindennap reggeli 7 óra 's 10 perczkor. Pestről Mohács's Eszékre minden esütörtökön reggeli 5 órakor. Továbbá: Pestről Zimony- és Drenkovába minden kedden és pénteken reggeli 5 órakor. Pestről Giurgevo's Galaczon át Konstantinápolyba oláhoisz. oldalon sept. 14 és 28án; Pestről Viddin, Rustsuk és Galaczon által törökoks. oldalon Sztambulba sept. 7 és 21én. Végre Pest, Buda és Ó-Buda közt jár napközben minden két órában Buda gőzös minden nap.

A' Pestről Pozsonyba és Bécsbe menő gőzösek a' Buda városi lakosok kényelmé végett mint eddig a' bombatérnél megállnak 's ott a' t. cz. utazókat felveszik. A' nagyobb pogyászokat egy nappal előbb Pesten az ügyszobában tétetvény mellett kell feladni, 's hacsak lehetséges, az utjegyeket is ott váltani. Pesten sept. 1sőjén 1844. A' Gőzh. hiv.